

*Şimdi küresel saldırı-
ya küresel direniş za-
manıdır.*

*Şimdi savaşız, ölümsüz, sö-
mürsüz başka bir dünya için
ayağa kalkma zamanıdır.*

Daha sonra, sırası ile; DİSK Genel Başkanı Süleyman Çelebi, KESK Genel Başkanı Sami Evren, Petrol-İş Sendikası Başkanı Musafa Öztaşkın, HAK-İŞ Genel Başkan Yardımcısı Mahmut Arslan, İstanbul Barosu Başkanı Muharrem Aydın ve işgal altındaki Irak'tan gelen Barzan El Muhtari birer

*Şimdi dünya halkları ile birlikte Bush ve işbirlikçi-
lerine karşı durma zamanıdır.*

*Şimdi var gücümüzle, bütün olanaklarımızla küre-
sel sermayenin saldırılarına direnme zamanıdır.*

**8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü dolayısıyla,
"İnsanlık İçin Küresel Kadın Şartı"nı yayımlıyoruz.**

İNSANLIK İÇİN KÜRESEL KADIN ŞARTI

GİRİŞ

Biz kadınlar, kadınların ezilmişliğini kınamak, bu ezilmişliği ortadan kaldırmak ve adaletsizliği, savaşı, fetihleri ve şiddeti besleyen tahakküme, sömürüye, benmerkezciliğe ve dizginsiz kâr arayışına son vermek için uzun süredir yürüyoruz.

Bizlerin ve büyükannelerimizin her kıtada yürüt-
müş oldukları feminist mücadele bizlere, kız ve
oğlan çocuklarımıza ve bizden sonra dünyaya
gelecek olan bütün kız ve oğlan çocuklarına yeni
özgürlükler sağladı.

Bizler hem çeşitliliğin hem de bireyselliğin bir
zenginlik kaynağı olarak kabul edildiği, diyalogun

konuşma yaptılar. Konuşmaların ardından Mor ve
Ötesi Grubu "Savaşa Gerek Yok" isimli şarkılarını kitle
ile birlikte seslendirdi. Miting, 1 Mayıs marşının
topluca söylenmesi ve 1 Mayıs kutlamalarına katılım
ile ilgili çağrıda bulunularak tamamlandı.

yeşerdiği, yazıların ve şarkılarla hayallerin çiçek
açabildiği bir dünya kuruyoruz. Kuracağımız bu
dünyanın en değerli zenginlik kaynağı insan ola-
caktır. Eşitlik, özgürlük, dayanışma, adalet ve barış
da bu dünyanın ilerletici güçleridir.

Bizler böyle bir dünyayı yaratacak güçteyiz,
insanlığın yarısını biz oluşturuyoruz. Bizler hayat
verir, çalışır, sever, yaratır, mücadele eder ve
yaşamın tadını çıkarırız. Yaşamın ve insan
cinsinin sürdürülebilmesi için temel olan işlerin
üstesinden geliriz. Buna karşılık hala toplumdaki
yerimiz küçümseniyor. Bizlerin bir parçasını oluş-
turduğumuz Dünya Kadın Yürüyüşü; ataerkilliği
(patriyarkayı) kadınları ezen bir sistem, kapita-
lizmi de bir azınlığın, kadın-erkek, büyük çoğun-
luğu sömürülmesine neden olan sistem olarak
görür.

Ataerkillik ve kapitalizm birbirini güçlendirmek-

tedir. Her ikisi de ırkçılıktan, cinsiyetçilikten, kadın düşmanlığından, yabancı düşmanlığından, eşcinsel düşmanlığından, sömürgecilikten, emperyalizmden, kölelikten ve angaryadan kaynaklanmakta ve bunlarla el ele yürümektedir. Ayrıca kadınların ve erkeklerin özgürleşmesini engelleyen çeşitli köktencilikleri (fundamentalizmleri) beslemektedir. Yoksulluk ve dışlanma yaratmakta, insan haklarını, özellikle kadınların haklarını çiğnemekte ve insanlık ile gezegenin varlığını tehdit etmektedir. Böyle bir dünyayı reddediyoruz! Sömürünün, ezilmenin, hoşgörü eksikliği ile dışlanmanın artık varolmayacağı, bütünlüğün, çeşitliliğin, ve bütün insanların haklarıyla özgürlüklerinin saygı göreceği bir başka dünya kurmayı öneriyoruz. Bu Şart eşitlik, özgürlük, dayanışma, adalet ve barış değerlerine dayanır.

EŞİTLİK

Bildirim 1. Bütün insanlar ve halklar, yaşamın her alanında ve her toplumda özgürdür.

Varlık, toprak, uygun bir işlendirme (istihdam), üretim araçları, yeterli barınma, nitelikli eğitim, meslek öğrenimi, adalet, sağlıklı ve yeterli beslenme, fiziksel ve ruhsal sağlık hizmetleri, yaşlılıkta güvence, sağlıklı bir çevre, mülkiyet, siyasal ve başka tüm karar alma süreçleri, enerji, içme suyu, temiz hava, ulaşım araçları, teknik bilgi ve beceriler, iletişim araçları, eğlence, kültür, dinlenme ile teknolojiden ve bilimsel gelişmelerin ürünlerinden eşit yararlanma hakları vardır.

Bildirim 2. Hiçbir insanlık durumu ya da yaşam koşulu ayrımcılığı haklı gösteremez.

Bildirim 3. Hiçbir görenek, gelenek, din, ideoloji, ekonomik sistem, ya da politika hiç kimsenin aşağılanmasını haklı gösteremez, ya da insan onuruna, fiziksel ve ruhsal bütünlüğüne zarar veren eylemleri zorlayamaz.

Bildirim 4. Kadınlar eş, arkadaş, sevgili, anne ve işçi olmadan önce tam ehliyetli insanlar ve yurttaşlardır.

Bildirim 5. Yaşamın ve toplumun sürekliliğinin sağlanması ile ilgili olan tüm ücretsiz, sözde kadına özgü görevler (ev işleri, çocukların büyütülmesi, yaşlı ve yakınların bakımı vb.) varlık yaratan, değer biçilmesi ve ortaklaşılması gereken ekonomik etkinliklerdir.

Bildirim 6. Ülkeler arasındaki ticaret adil değildir ve halkların kalkınmasına zarar vermemelidir.

Bildirim 7. Herkesin adil bir ücret

karşılığı, güvenli ve sağlıklı koşullar altında, onuruna saygı gösterilen bir ortamda iş bulma hakkı vardır.

ÖZGÜRLÜK

Bildirim 1. Bütün insanlar her tür şiddetten uzak yaşar. Hiçbir insan diğerinin mülkü olamaz. Hiç kimse köle olarak alıkonulamaz, evlenmeye zorlanamaz, alınıp satılamaz, angaryaya, cinsel sömürüye tabi kılınmaz.

Bildirim 2. Bütün bireyler insanlık onurunu güvence altına alan ortak ve bireysel özgürlüklerden, özellikle de düşünce, vicdan, inanç ve din özgürlüğünden; fikir ve ifade özgürlüğünden; insanın kendi cinselliğini özgür ve sorumlu bir biçimde ifade etme ve yaşamını paylaşacağı kişiyi seçme özgürlüğünden; seçme, seçilme ve siyasal hayata katılma özgürlüğünden; örgütlenme, sendikalaşma ve gösteri yapma özgürlüğünden; oturma yerini ve medeni durumunu seçme özgürlüğünden; eğitim göreceği alanı ve mesleğini seçme ve seçtiği mesleği uygulama özgürlüğünden; yolculuk yapma ve kişinin kendisiyle mallarını yönetebilme özgürlüğünden; azınlık dillerine ve bir toplumun evde ve işyerinde konuşulan dille ilgili seçimine saygı göstermek koşuluyla, iletişim dilini seçme özgürlüğünden; bilgilenme, öğrenme, tartışma ve bilgi teknolojilerinden yararlanma özgürlüğünden faydalanırlar.

Bildirim 3. Özgürlükler, toplum tarafından demokratik bir biçimde belirlenmiş olan katılımcı bir yapı içinde hoşgörü ve karşılıklı saygı çerçevesinde kullanılır. Özgürlükler topluma yönelik sorumluluk ve yükümlülükler içerir.

Bildirim 4. Kadınlar kendi bedenleri, doğurganlıkları ve cinsellikleri ile ilgili kararları almakta özgürdür. Ayrıca, çocuk sahibi olup olmama

konusunda seçim yapma hakları vardır.

Bildirim 5. Demokrasinin kaynağı özgürlük ve eşitliktir.

DAYANIŞMA

Bildirim 1. Bireyler ve halklar arasındaki uluslararası dayanışma herhangi bir yönlendirme ya da etkiden uzak olarak desteklenir.

Bildirim 2. Bütün insanlar karşılıklı olarak birbir-

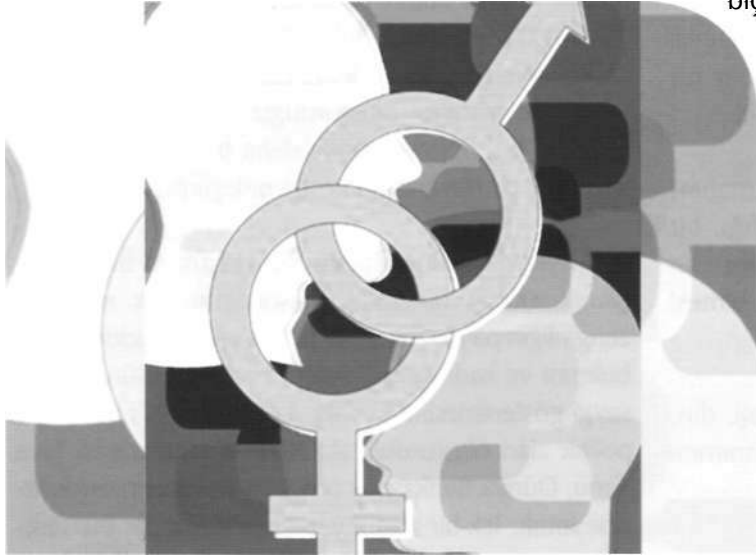
lerine bağımlıdır. Birlikte yaşama ve paylaşımcı, adil, eşitlikçi ve insan haklarına dayalı bir toplumu kurma sorumluluğunu ve iradesini paylaşırlar. Bu toplum, ezilmenin, dışlanmanın, ayrımcılığın, hoşgörü eksikliğinin ve şiddetin olmadığı bir toplumdur.

Bildirim 3. Bütün insanların yaşamak için gereksinim duyduğu doğal kaynaklar, mal ve hizmetler, herkesin eşit ve adil olarak yararlanma hakkının olduğu nitelikli kamusal mal ve hizmetlerdir.

Bildirim 4. Doğal kaynaklar, çevreye saygılı ve bu kaynakların korunması ve sürdürülebilmesini

sağlayan bir biçimde, o bölgede yaşayan halklar tarafından yönetilir.

Bildirim 5. Bir toplumun ekonomisi o toplumu oluşturmada olan kadınlar ve erkeklere hizmet eder. Bütün insanlar arasında dağıtılan toplumsal açıdan yararlı servetin, üretilmesi ve değiş tokuş edilmesine dayanır; ortak gereksinimlerin karşılanmasına, yoksulluğun ortadan kaldırılmasına, ortak ve bireysel gereksinimler arasındaki dengenin güvence altına alınmasına öncelik verir. Gıda egemenliğini güvence altına alır. Sınırsız bireysel kâr arayışının toplumsal yarara zarar vermesine, üretim araçlarının, servetin, ser-

mayenin, toprağın ve karar alma gücünün az sayıdaki grup ve bireyin elindeki toplanmasına karşı çıkar.

Bildirim 6. Her bireyin topluma katkısı tanınır. Bu katkı, bireyin yerine getirdiği işleve bakılmaksızın sosyal haklara giden yolu açar.

Bildirim 7. Genetik değişiklikler kontrol altına alınır. Yaşam ya da insan geni üzerinde patent söz konusu olamaz. İnsan klonlama yasaktır.

ADALET

Bildirim 1. Bütün insanlar geldikleri ülkelere, mil-

liyetlerine ve oturdukları yerlerine bakılmaksızın, eşitlikçi, adil ve gerçekten demokratik olan bir sistem içinde, insan haklarından (toplumsal, ekonomik, siyasal, sivil, kültürel, çevresel, cinsel haklar ile üreme hakları) adil ve eşit biçimde yararlanan, tam ehliyetli yurttaşlar olarak kabul edilir.

Bildirim 2. Sosyal adalet, yoksulluğun ortadan kaldırılması, varlık birikiminin sınırlandırılması ve tüm insanların refahını artırmak için gerekli olan ihtiyaçların karşılanması için varlığın eşitlikçi biçimde yeniden dağılımına dayanır.

Bildirim 3. Herkesin fiziksel ve ruhsal bütünlüğü korunur, işkence ile aşağılayıcı ve küçük düşürücü muamele yasaklanır. Cinsel şiddet, tecavüz, kadın sünneti, kadına yönelik şiddet, seks ticareti ve genel olarak insan ticareti kişiye ve insanlığa karşı işlenmiş suçlar olarak kabul edilir.

Bildirim 4. Ulaşılabilir, eşitlikçi, etkin ve bağımsız bir yargı oluşturulur.

Bildirim 5. Her birey bakım, uygun barınma, eğitim, bilgilendirme ve yaşlılıkta güvence hakkını sağlayan sosyal koruma hizmetlerinden yararlanır. Her birey onurlu bir yaşam sürmesine yetecek gelire sahiptir.

Bildirim 6. Sağlık ve sosyal hizmetler kamusal, ulaşılabilir, nitelikli ve parasızdır; bütün dünyayı saran salgın hastalıklarla, özellikle HIV ile ilgili tedavi hizmetlerini kapsar.

BARIŞ

Bildirim 1. Bütün insanlar barışçıl bir dünyada yaşar. Barışa ulaşmak; ilkesel olarak, kadınlar ve erkekler arasındaki eşitliğin; toplumsal, ekonomik,

siyasal, yasal ve kültürel eşitliğin, hakların korunma altına alınmasının; yoksulluğun tüm insanların onurlu ve şiddetten arınmış olarak yaşamasını güvence altına alacak biçimde ortadan kaldırılmasının; herkesin bir işi olmasının, beslenme, barınma, giyinme ve kendisini eğitime için yeterli kaynakları olmasının, yaşlılıkta korunmasının ve sağlık hizmetlerinden yararlanmanın sağlanmasıyla elde edilebilir.

Bildirim 2. Hoşgörü, diyalog ve farklılıklara saygı barışın temel taşlarıdır.

Bildirim 3. Bir kimsenin diğeri; bir grubun diğeri bir grup; azınlığın çoğunluk, çoğunluğun azınlık ya da bir ulusun diğeri bir ulus üzerindeki her tür tahakküm, sömürü ve dışlamasına son verilir.

Bildirim 4. Herkesin savaşın ve silahlı çatışmanın; yabancı işgalin ve askeri üslerin olmadığı bir dünyada yaşamaya hakkı vardır. Hiç kimsenin bireylerin ya da halkların yaşaması ya da ölmesi üzerine karar verme hakkı olamaz.

Bildirim 5. Hiçbir gelenek, görenek, ideoloji, din, siyasal ya da ekonomik sistem şiddet kullanımını haklı gösteremez.

Bildirim 6. Ülkeler, toplumlar ve halklar arasındaki silahlı-silahsız çatışmalar; ulusal, bölgesel ve uluslararası düzeylerde barışçıl, adil ve haklı çözümler ortaya çıkaran görüşmeler yoluyla çözümlenir.

ÇAĞRI

Bu, İnsanlık için Küresel Kadın Şartı, kadınlarla erkekleri, gezegenin bütün ezilen halklarıyla gruplarını, eşitlik, barış, özgürlük, dayanışma ve adalete dayalı ilişkiler geliştirerek dünyayı dönüştürmek ve toplumsal yapıları radikal bir biçimde değiştirmek için bireysel ve kolektif olarak kendi güçlerini göstermeye çağırıyor. Bütün toplumsal güçlerle hareketleri, bu Şart tarafından savunulan değerlerin etkin bir biçimde uygulan-

abilmesi ve siyasal karar alıcılar tarafından bu değerleri hayata geçirecek önlemlerin alınması için eyleme geçmeye çağırıyor. Bu, dünyayı değiştirmeyi amaçlayan bir eylem çağırısıdır! Durum acildir!

Bu Şartın hiçbir bölümü Şartın ruhunu ihlal eden görüşlerin ifade edilmesi ya da etkinliklerin yapılması amacıyla yorumlanamaz ya da kullanılamaz. Bu Şartta savunulmuş olan değerler bir bütündür. Her biri eşit önemde, karşılıklı olarak bağımlı ve bölünmez niteliktedir ve Şart içindeki sıralamaları değiştirilebilir. Dünya Kadın Yürüyüşü Nedir? Dünya Kadın Yürüyüşü çeşitli etnik, kültürel, dinsel, siyasal ve sınıfsal kökenlerden, farklı yaş ve cinsel tercihlerden gelen kadın gruplarının oluşturduğu bir harekettir. Bu çeşitlilik, bizi bölmek yerine daha büyük, daha geniş kapsamlı bir dayanışma içinde birleştirmektedir.

2000 yılında, Dünya Kadın Yürüyüşü'nün bir parçası olarak, bütün dünyada yoksulluğun yok edilmesi, zenginliğin paylaşılması, kadınlara yönelik şiddetin son bulması ve kadınların fiziksel ve ruhsal bütünselliğine saygı gösterilmesine yönelik 17 pratik isteği içeren bir politik alan oluşturduk. Bu istekleri Uluslararası Para Fonu, Dünya Bankası ve Birleşmiş Milletlerin önderlerine ilettik. Tek bir somut yanıt bile alamadık. Bu istekleri aynı zamanda ülkelerimizdeki seçilmiş yetkililere ve liderlere de ilettik. O zamandan bu yana, isteklerimizi durmaksızın savunmaya devam ediyoruz. Bir başka dünya kurmaya yönelik seçenekler öneriyoruz. Hem dünyadaki toplumsal hareketlerde hem de kendi toplumlarımız içinde etkinlik gösteriyoruz.

Biz kadınların dünyada bulunduğumuz ve olmamız gereken yer üzerindeki düşünüşü daha ileriye götürüyoruz. Bu insanlık için Küresel Kadın Şartıyla ve yakın gelecekteki eylemlerimizle, içinde yaşamının gerçekten mutluluk vereceği, umut ve yaşam dolu bir dünyanın mümkün olduğunu yeniden bildiriyoruz. Dünyaya, onun sahip olduğu çeşitliliğe ve güzelliğe olan aşkımızı bir kez daha bildiriyoruz. Dünya Kadın Yürüyüşü